

DE NOORDWIJKSE METHODE

*Inspiratie thema ons dorp/onze stad
Onderbouw*

Inhoud

Startweek	2
Kerdoelen en onderwerpen behorend bij dit thema.....	4
Verhalend ontwerp	5
Muziekatelier	6
Thuis-/ thema atelier.....	7
Sociale vaardighedenatelier	10
Deelthema 1: van huis naar school.....	12
Kunstatelier.....	12
Begeleid Kunstatelier: Bij mij thuis	13
Bouwatelier	17
Begeleid Bouwatelier: Verkeer onderweg naar school	18
Rekenatelier.....	22
Begeleid Rekenatelier: Plattegrond van de school	23
ICT-atelier	25
Begeleid Lees-/ICT – atelier : Boek de regenmaker en beebotopdracht.....	26
Ontdekatelier	30
Begeleid Ontdekatelier: beestjes en planten rondom de school ontdekken	31
Schrijf-, teken-, stempelatelier.....	36
Spel-/ puzzelatelier	37
Buiten-/beweegatelier	38
Leesatelier	39
Deelthema 2: Bij ons in het dorp / in de stad	40
Begeleid theateratelier: Wie is de baas?	41
Kunstatelier.....	44
Begeleid Kunstatelier: Kunst in het dorp/de stad.....	45
Begeleid Muziekatelier: Sint- Maarten en Halloween	48
Bouwatelier	51
Reken-/puzzelatelier	52
ICT-atelier	53
Buiten-/beweegatelier	54
Begeleid natuuratelier: Het park/bos/strand/meer	55
Leesatelier	58
Overzicht ontwikkelijnen onderbouw thema Ons dorp Onze stad.....	0

Startweek

Lesideeën:

1. Met hoeveel mensen woont iedereen thuis? Maak een staafgrafiek.
2. Doe een speurtocht door de buurt of door jouw dorp of stad.
3. Teken jouw fijnste plekje in het dorp of de stad en schrijf erbij wat er zo fijn aan is.
4. Maak samen een lijst van wat kinderen allemaal kunnen doen in jouw dorp of stad.

De vragenmuur

Stimuleer de kinderen om veel vragen te stellen over de thema onderwerpen. Geef een korte uitleg over een onderwerp dat je gaat behandelen bij het thema. Waar mogelijk combineer je dit met een introductie kijkplaat, filmpje of ander beeldmateriaal. Vraag de kinderen wat ze over dit onderwerp zouden willen weten. Schrijf deze vragen op en probeer er wekelijks op terug te komen.

Themawoorden:

Deelthema 1: de stamboom, de opa, de oma, de vader, de moeder, het broertje, het zusje, ik, de weg, de trein, de bus, het fietspad, het looppad, het verkeersbord, het zebrapad, het stoplicht, de bibliotheek, de boekenwinkel, het boek, het pasje, de bon, de kassa, de prijslijst, de boekenlegger, het klaslokaal, de gang, de wc, de keuken, de gymzaal, het schoolplein, de directiekamer, de lerarenkamer, het bos, de boom, het vogeltje Olla, de bliksem, de vlam, de bosbrand, het meer, de druppel.

Deelthema 2: de burgemeester, het lint, doorknippen, de hamer, de ketting, de baas, de getallen, het boek van de burgemeester, de pompoen, Halloween, de lampion, Sint-Maarten, het snoep, de liedjes, aanbellen, het huisnummer, de straat, de kerk, de stad, het dorp, het huis, het meer, de supermarkt, het park, het bos, de herfst, de winter, de zomer, de lente, de boom, het water, het gras, de kunstenaar, het zelfportret, het beeld, de kwast, de verf, de vorm, de kleur, mengen.

Richt samen met de kinderen de onderbouw ateliers in

Gebruik de startweek om je klaslokaal thematisch in te richten samen met de kinderen. Bied de kinderen ook de mogelijkheid om mee te denken over materialen en spelmogelijkheden. Hiermee stimuleer je het eigenaarschap en de eigen verantwoordelijkheid van de kinderen.

Rondje langs de ateliers

Als de onderbouwateliers zijn ingericht, loop ze dan met je groep langs. Bespreek de spelmogelijkheden en de regels. Hierdoor zien ze wat er op de verschillende speel- en werkplekken gedaan kan worden en kunnen ze zelfsturend en zelfstandig aan de slag.

Koppeling naar actualiteit:

Kijk of je het thema kunt koppelen aan actuele situaties of gebeurtenissen binnen de leefwereld van de kinderen.

Huiswerkopdracht:

1. Maak een foto van jezelf in jouw huis of kamer. Laat je ouders erbij schrijven wat je thuis graag doet.
2. Maak een foto van een gebouw/beeld/bijzondere plek in jouw stad of dorp. De anderen raden wat/waar dit is.
3. Interview iemand in jouw dorp/stad over een onderwerp dat met jouw dorp of stad te maken heeft. Bedenk samen met de klas twee vragen die de kinderen kunnen stellen.

Startactiviteit:

1. Zing het schoollied met alle kinderen op het plein. Of zoek uit of er een lied gemaakt is van het dorp/de stad.
2. Doe een speurtocht door het dorp/de stad.
3. Houd een vossenjacht langs belangrijke gebouwen in het dorp/de stad (ouders of groep 8 als vossen).

Kerdoelen en onderwerpen behorend bij dit thema

- Geschiedenis:
 - Tijdbalk: Eigen geschiedenis uitzetten op een tijdbalk (familiestamboom)
- Aardrijkskunde:
 - Kennis van de inrichting van de omgeving (wonen, toerisme, werken, inrichting stad/dorp/natuur, verkeer)
 - Infrastructuur (wegen, huizen, verkeersroutes, inrichting steden, dorpen, architectuur)
 - Kaartlezen/De Atlas
 - Legenda
 - Vertaling werkelijkheid naar een grafische weergave
- Techniek:
 - Bouwen - ontwerp en architectuur
- Biologie
 - Veel voorkomende dieren en hun kenmerken in de eigen omgeving*
 - Planten: Relatie tussen planten en seizoenen
- Kunst
 - Beeldaspecten: vorm
 - Handvaardigheidstechnieken: schilderen, knippen, plakken, tekenen
- Muziek
 - Kennis van muziek: Herkennen van tonen, ritmes, klanken tijdens het luisteren naar muziek
 - Muziek maken: Ritmes herkennen en spelen/klappen
 - Muziek maken: Zelf muziek bedenken en uitvoeren op een instrument
- Theater
 - Theater maken: De leerlingen kan op basis van een zelfgemaakt of bestaand verhaal een voorstelling maken en dit in de les of voor een (on)bekend publiek presenteren.
 - Theater maken: Improvisatietechnieken toepassen.
 - Theater maken: Hanteren van de spelelementen: wie, wat, waar, wanneer, waarom.
 - Theater maken: Samenspel: inspelen en reageren op elkaar in spel.
- Theater en dans:
 - Dansen: Gelijktijdig dezelfde bewegingen dansen
 - Dansen: Passen en dansfiguren ontdekken, imiteren, herhalen
- Inzicht vaardigheden
 - Informatieverwerking
- Sociale vaardigheden
 - Kennismaken, elkaar helpen en dapper zijn

Verhalend ontwerp

De burgemeester vraagt de kinderen van jouw klas om hulp. Er is iets ergs gebeurd. Er zijn een aantal pagina's uit het grote boek van de burgemeester gestolen. In dit grote boek staat eigenlijk alles over ons dorp/onze stad. Er staat bijvoorbeeld informatie over de mensen die hier wonen, plattegronden, dieren en planten in ons dorp, de gebouwen, de kunst, de speeltuinen en beroepen in ons dorp/onze stad. Zoals je begrijpt is dit dus voor de burgemeester een heel belangrijk boek.

Willen de kinderen de burgemeester helpen om zijn/haar boek weer te vullen?

Om de kinderen te helpen heeft de burgemeester voor alle ontbrekende pagina's een boek opgezocht, die ze kan helpen om de pagina weer te vullen.

- Kunstatelier: Wie wonen er in ons dorp of onze stad?
Bij ons in de straat door Koos Meinderts
- Bouwatelier: Wat zijn de verkeersregels bij ons in het dorp of in de stad?
Anna in het verkeer door Kathleen Amant
- Ontdekatelier: Welke dieren en planten vind ik in mijn dorp of mijn stad?
De regenmaker
- Rekenatelier: Hoe ziet jouw klas eruit? (plattegrond)
Willewete naar school

Deelthema 2:

- Theateratelier: Wat zou jij doen als jij de burgemeester van jouw dorp of stad was?
Als ik de baas van het land was door Ella Okstad
 - Kunstatelier: Zie jij ook overal in jouw dorp of stad kunst om je heen?
Ik ben een kunstenaar van Marta Altes
 - Muziek/kunstatelier: Hoe vier je Halloween/Sint Maarten in jouw dorp of stad?
Kas en Saar vieren Halloween door Pauline Oud
- Tessel viert Sint-Maarten door Marianne Witte en Monica Maas
- Natuuratelier: Hoe wordt jouw dorp of stad nog groener?
Het geheim van de groene stad door Rian Visser

Tip: Nodig de burgemeester uit om bij jullie in de klas te komen.

Muziekatelier

Liedjes:

- Ik ben ik: <https://www.youtube.com/watch?v=oYYhzJL6Td4&t=2s>
- De familie vinger: <https://www.youtube.com/watch?v=ilcixT9TIRw&t=50s>
- This is my family: <https://schooltv.nl/video/this-is-my-family-mummy-and-daddy/#q=familie>
- Waar woon jij: https://www.youtube.com/watch?v=iacHxV8xZlo&feature=emb_logo
- Op straat: <https://www.youtube.com/watch?v=9IRTiNQwhU8>
- Stoplicht: https://www.youtube.com/watch?v=WbpsN57_Yo
- De Kriebelbeestjesdans: <https://www.youtube.com/watch?v=tHrTzq4WJ9o>
- Kriebeldiertjes: <https://www.youtube.com/watch?v=NQB5hEJTJOg>

Lesideeën:

- Maak woordkaarten om het liedje te onthouden.
- Bedenk bewegingen bij het liedje.
- Zing het liedje eerst heel zacht en daarna heel hard.
- Zing het liedje in canon.
- Maak met muziekinstrumenten zelf muziek bij de liedjes.
- Maak samen een eigen versie van een refrein van een bestaand liedje.
- Maak een regenmaker muziekinstrument en maak samen met de kinderen muziek.

Thuis-/ thema atelier

Inrichting en materialen:

Bibliotheek (zie formats in bijlage 2):

- Open/dicht bordje
- Boeken
- Pasjes
- Rollenkaartjes
- Scanner
- Bon
- Computer
- Toonbank/balie
- Afdelingsbordjes

Boekenwinkel (zie formats in bijlage 3):

- Open/dicht bordje
- Prijslijst
- Kassa met scanner
- Bon
- Geld
- Rollenkaartjes
- Inpakpapier
- Bordjes met soorten boeken
- Bestelformulier

Spelideeën:

- Richt samen met de kinderen een bibliotheek in.
 - Bibliotheek openen door het bordje om te draaien.
 - Laat de kinderen boeken terugbrengen door ze te scannen en op de kar te zetten.
 - De bibliotheekmedewerker legt de teruggebrachte boeken weer bij de juiste afdeling.
 - De kinderen zoeken nieuwe boeken uit.
 - Boekjes lezen in de leeshoek.
 - De kinderen lenen de boeken en laten ze scannen door de bibliotheekmedewerker. Ze krijgen een bon mee waarop hun geleende boeken staan.
- Richt samen met de kinderen een boekenwinkel in.
 - Winkel openen door het bordje om te draaien.
 - Help de klanten om een boek te vinden.
 - Boek afrekenen en bon schrijven.
 - Boek inpakken
 - Boek die niet op voorraad is bestellen met het bestelformulier.

Bron: KlasvanjufLinda

Spelscript bibliotheek:

Lars en Anna vervelen zich, ze weten niet wat ze kunnen gaan doen. Ze kunnen niet buiten spelen, want het regent buiten heel hard. Dan heeft Lars een idee, hij wil met Anna naar de bibliotheek. Lars en Anna gaan alleen naar de bibliotheek, want ze kunnen het prima zelf. Ze doen hun jas en schoenen aan en pakken het bibliotheekpasje uit de lade. Rustig lopen Lars en Anna met de paraplu naar de bibliotheek. Bij de bibliotheek aangekomen zien Lars en Anna een bordje, gesloten staat erop. Ze kijken elkaar verschrikt aan, hoe kan de bibliotheek nou gesloten zijn? Ze kloppen op het raam van de bibliotheek en er komt een bibliotheekmedewerkster aangerend. De bibliotheekmedewerkster is buiten adem en heeft hulp nodig, ze wil de bibliotheek graag openen maar ze is maar alleen. Lars en Anna willen graag helpen! Ze draaien het bordje om naar: open en gaan meteen aan de slag. Van de bibliotheekmedewerkster krijgen ze verschillende taken. Zo moeten ze de boeken die de klant inruilt juist terugzetten in de kast en moeten ze de boeken scannen die de klant wil lenen. De bibliotheekmedewerkster is super blij met de hulp van Lars en Anna en bedankt ze voor hun harde werk. Van al het harde werk zijn Lars en Anna best een beetje moe, ze pakken allebei een boekje en gaan lekker lezen in de leeshoek. Als beloning brengt de bibliotheekmedewerkster ze nog een lekkere koek en wat limonade. Als de bibliotheek bijna gaat sluiten nemen Lars en Anna nog een aantal leuke boeken mee naar huis. Ze scannen de boeken en krijgen een bon mee waarop hun geleende boeken staan. Dat was een geslaagde dag!

Spelscript boekenwinkel:

Vandaag mogen Lars en Anna mee naar het werk van hun vader, Boris. Boris werkt in een boekenwinkel, de grootste en mooiste van Nederland! Lars en Anna hebben er heel veel zin in, ze zijn wel eens in een boekenwinkel geweest om een boek te kopen maar dit keer mogen ze ook meehelpen. Het is nog heel vroeg, maar Lars, Anna en vader Boris staan al voor de boekenwinkel. Papa Boris opent de deur van de winkel en geeft Lars en Anna al meteen een eerste opdracht. Ze mogen het grote licht aandoen en het bordje voor de winkel omdraaien van gesloten naar open. Papa legt bij de kassa uit hoe de kassa werkt. Hij vertelt hoe ze een boek moeten afrekenen en hoe ze de bon moeten schrijven. Ook doet de vader van Lars en Anna een keer voor hoe ze een boek moeten inpakken. Lars en Anna zien hun eerste klant, ze vinden het enorm spannend. Lars vraagt aan de klant wat voor boek hij zoekt en ze zoeken samen naar een mooi boek. De klant is heel tevreden met de hulp van Lars en wil het boek graag kopen. Anna gaat meteen achter de kassa staan en rekt het boek af.

Anna kijkt naar de prijslijst en ziet dat het leesboek 10 euro kost. De klant betaalt het boek en Anna schrijft zelf de bon. Het boek is een cadeautje dus Lars pakt ondertussen het boek zo mooi mogelijk in. De klant vraagt ook naar een ander boek, Lars en Anna gaan op zoek naar het boek maar kunnen het boek niet vinden. Ze bestellen samen het boek via het bestelformulier en weer hebben ze een klant goed geholpen. De vader van Lars en Anna is super blij met hun hulp en grapt dat ze morgen wel weer mogen helpen. Ze sluiten de winkel af, draaien het bordje om en lopen tevreden weer naar huis.

Sociale vaardighedenatelier

De focus bij dit thema ligt op het onderwerp kennismaken.

Liedjes:

- Ik ben ik: <https://www.youtube.com/watch?v=oYYhzJL6Td4>
- Wie ben jij? <https://www.youtube.com/watch?v=NB78DGjfxqQ>

Boek

- Dit ben ik! Joke Verweerd en Remko van der Werf
- Ik ben ik en jij bent jij, Karl Newson.
- Gewoon zoals je bent, Jonny Lambert

Werkvormen:

- Bij wie hoort het voorwerp

Je legt een kleed op de grond. Elk kind moet er een voorwerp(je) van zichzelf onderleggen. Bijvoorbeeld een haarknipje, kettinkje. Als ieder kind iets onder het kleed heeft gelegd (jij zelf ook) pakt het eerste kind zonder te kijken een voorwerp onder het kleed vandaan. Het kind moet iets vertellen zegt / raad van wie het is. Degene van wie het voorwerp is vertelt een aantal dingen over zichzelf zoals: 1. Naam 2. Woonplaats 3. Gezinssituatie 4. Hobby's 5. En iets over het voorwerp dat hij of zij onder het kleed gelegd heeft.

- Ik wil kennismaken met..

De kinderen zitten in een gesloten kring. Er is geen stoel voor de leerkracht, want hij of zij staat in het midden en zegt bijvoorbeeld 'ik wil kennismaken met iemand die van lezen houdt'. Alle kinderen die van lezen houden moeten nu opstaan en een andere plek zoeken, ook de leerkracht. Er is dan een stoel te weinig, dus een kind blijft over. Die zegt dan bijvoorbeeld 'ik wil kennismaken met iemand die blauw als lievelingskleur heeft', waarna al die kinderen weer een nieuwe plek moeten zoeken en er een over blijft. Zo gaat het spelletje alsmaar door.

- Ga staan als...

Doe deze werkvorm met de kinderen en bedenk hierbij stellingen zodat de kinderen elkaar beter leren kennen (denk aan broers, zussen, leeftijd, hobby, huisdieren etc.).

- Lijk jij op mij?

In duo's gemeenschappelijke dingen zoeken. Wees origineel! Bv 'lopen jullie allebei enkel op de witte strepen op het zebrapad?'

Activiteiten om te doen:

- Laat de kinderen elkaar natekenen/schilderen.
- Bespreek met elkaar de verschillen en overeenkomsten tussen klasgenootjes. De een heeft bruin haar, de ander blond etc. Maak vervolgens een ik-boekje. Zijn we anders? En waarin zijn we hetzelfde?
<https://drive.google.com/file/d/1WThZK0PyNFkiM2q-KHt3kPFrWAINhcdw/view>
- Organiseer een mini high-tea om elkaar te leren kennen en maak hierin een koppeling naar de sociale vaardigheden (hoe gedraag ik me als ik op visite ben?)
- Maak samen met de klas een recept voor een fijne klas

Overkoepelend over alle weken: De burgemeester

Koppel hier sociale vaardigheden aan: met elkaar stemmen over iets, met elkaar tot een overeenkomst komen.

Iedere week mag een leerling de burgemeester zijn en die mag dingen beslissen/regelen in de kring (of is het hulpje die week van de leerkracht).

Zorg voor een ambtsketting die de leerling mag dragen.

Deelthema 1: van huis naar school

Kunstatelier

Inrichting en materialen:

- Ijsstokjes
- Wol
- Naalden
- Klei
- Verf
- Kwasten
- Schrijfwaren
- Natuurlijke materialen, zoals blaadjes, takjes, bloemetjes etc.
- Vouwblaadjes
- Klei
- Kiezelstenen
- Verf
- Kwasten
- Close-ups van kriebelbeestjes (zie bijlage 12)

Spelideeën:

- Wie woont er bij jou thuis? Maak met ijsstokjes een huisje en teken jouw familie erin.

Bron: Aussieteachers

- Boekenlegger borduren.
- Kleikaart huis:
<https://i.pinimg.com/originals/ec/83/bb/ec83bb5db20d4dd172709ce4e8d296e5.jpg>

- Ontwerp je eigen verkeersbord.
- Geef de kinderen rode, gele en blauwe verf, en geef ze de opdracht een stoplicht te maken. Hoe moet dat nou?
- Schilder je favoriete plekje in de school.
- Maak insecten/kriebelbeestjes van natuurlijke materialen.
- Vouw kriebelbeestjes na.
- Maak kriebelbeestjes van klei of kiezelstenen.
- Schilder een close-up van een kriebelbeestje na.

Begeleid Kunstatelier: Bij mij thuis

Onderwerpen en kerndoelen:

- Handvaardigheidstechnieken
 - Knippen, Tekenen en schilderen.

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Hang foto's van jouw eigen familie in de een boom of aan een tak. Waarom hangen de foto's in de boom? Waarom hangt de ene foto hoger dan de ander? Ga hier met de kinderen over in gesprek.
- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek Bij ons in de straat. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

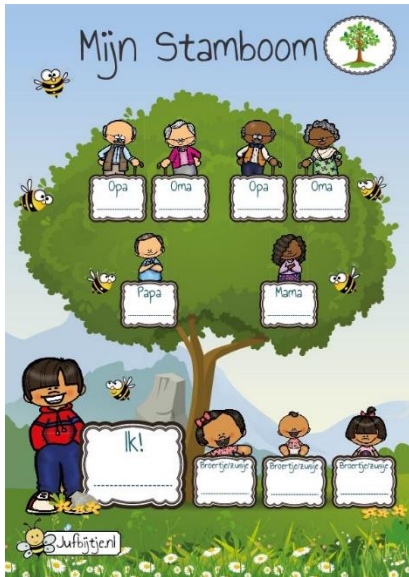

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees het boek bij ons in de straat voor.
- Laat een afbeelding van een stamboom zien. Welke familieleden kennen de leerlingen allemaal?

Bron: JufBijtje

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Vragen over het boek Bij ons in de straat:
 - In dit boek lopen de huisnummers op van 1 tot 11. Wat is jouw huisnummer? En het nummer van jullie burens? En de overkant van de straat? Bespreek met de kinderen oneven en even nummers aan beide zijden van de straat. Laat ze nadenken waarom sommige huizen ook nog een letter hebben. Bijvoorbeeld 7 a en 7 b.
 - Wat voor soort huizen staan er bij jou in de straat? Bekijk ook de huizen tegenover de school.
 - Is er iets in jullie huis waaraan je kunt zien welk werk papa of mama heeft?
 - Hoeveel huizen hebben een schoorsteen? Hoeveel huizen hebben een deur aan de voorkant?
 - Tel hoeveel ramen het kasteel heeft. Tel je op de volgende bladzijde evenveel ramen?
 - Hoeveel rechte paden naar de voordeur zie je? Hoeveel huizen hebben geen pad en hoeveel huizen hebben geen recht pad?
- Kopieer het eerste en laatste schutblad uit het boek. Kunnen de kinderen de juiste persoon bij het juiste huis plakken en erbij stempelen wie het is?
- Vertel de volgende zinnen. Herkennen de kinderen hetzelfde woord?

Mijn moeder doet de afwas.
Die vrouw die daar staat is haar moeder.

Vanmiddag ga ik naar opa.
Opa komt op bezoek.

Mijn broertje speelt met auto's.
Ik ben ouder dan mijn broertje.

Dit weekend is mijn nicht jarig.
Mijn nicht is heel aardig.

Mijn familie is lief voor mij.
Op die foto staat al mijn familie.

Papa gaat met mij naar zwemles.
Ik hou van mijn papa.

Je oma noem je ook wel je grootmoeder.
Oma bakt een taart.

- Weten de kinderen de antwoorden op de raadsels?
De mama van je mama/papa is jouw ... Oma
De zus van mijn mama/papa is jouw ... Tante
De broer van je mama/papa is jouw ... Oom
Je mama kun je ook anders noemen... Moeder
Je papa kun je ook anders noemen... Vader

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Wie wonen er bij jou thuis? Maak een huis van ijsstokjes en teken of plak jouw familie er in. Stempel de namen erbij.

Bron: JufMilou

- Optie: Laat de kinderen een eigen stamboom maken. De kinderen vertellen wie er bij hun familie horen en dus aan de tak moeten. De kinderen knippen blaadjes uit en tekenen hier hun familie op. Schrijf als leerkracht de namen erbij of laat ze dit stempelen.

Zie voorbeeld, door middel van een tak (geen stamboom, maar familietak):

- Andere ideeën voor een stamboom:

Bronnen: Stumble and stitches, Bloglovin

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
 Hebben jullie allemaal zo'n grote familie? Wat is er hetzelfde bij iedereen en wat is er anders? (Verbanden leggen)
 Wie horen er allemaal bij jouw familie? (Persoonlijke relevantie)
 Wie zijn de ouders van wie, wie broer/zus, oom/tante? Wie zijn er ouder? Wie waren er eerst? (Verbanden leggen)

1. Woordenschat: stamboom, opa, oma, vader, moeder, broertjes, zusjes, familie etc.

Leerlijn: Beginnende gecijferdheid

- Niveau 1: Ik kan synchroon tellen tot 5.
- Niveau 2: Ik kan synchroon tellen tot 12.
- Niveau 3: Ik kan synchroon tellen tot 20.
- Groep 3: Ik kan op- en aftrekken tot en met 10.

Leerlijn: Tekenontwikkeling

- Niveau 1: Ik teken kopvoeters (armen en benen zitten nog aan het hoofd)
- Niveau 2: Ik teken een volledige menstekening (verhoudingen zijn nog emotioneel bepaald, nog twee ogen bij zijaanzicht).
- Niveau 3/groep 3: Ik teken een volledige menstekening met details.

Leerlijn: Taal - Beginnende geletterdheid

- Niveau 1: Ik stempel de namen van mijn familieleden. De letters van het woord liggen al in het bakje.
- Niveau 2: Ik stempel de naam van een voorbeeld.
- Niveau 3/groep 3: Ik stempel de naam zonder een voorbeeld.

Bouwatelier

Inrichting en materialen:

- Grote blokken
- Mini- baksteentjes
- Cement
- Speelkleed verkeer (oa te koop bij ikea)
- Poppetjes
- Auto's
- Papier om o.a. een zebepad te maken
- Kapla.
- Kleine bijtjes van wol of knuffeltjes.
- Plastic kriebelbeestjes
- Natuurlijke bouwmaterialen zoals takken, schors, boomstamschijven etc.

Spelideeën:

- Bouw je eigen huis na. Laat de kinderen eventueel een foto meenemen die ze als voorbeeld kunnen gebruiken.
- Laat de kinderen zelf huisjes metselen met mini-baksteentjes en cement.
- Ontwerp je eigen huis voor een kriebelbeestje.
- Laat de leerlingen op een verkeersspeelkleed spelen met allerlei voertuigen en poppetjes.
- Bouw een bijenkorf van kapla.
- Maak met kapla een kriebelbeestje na.
- Bouw je eigen bloementuin.
- Bouw een insectenhotel voor de plastic kriebelbeestjes
- Bouw de huizen van het boek: "Bij ons in de straat" na.

Begeleid Bouwattelier: Verkeer onderweg naar school

Onderwerpen en kerndoelen:

- Aardrijkskunde
 - Infrastructuur (wegen, huizen, verkeersroutes, inrichting steden, dorpen, architectuur).
 - Kennis van de inrichting van de omgeving (wonen, toerisme, werken, inrichting stad/dorp/natuur, verkeer).

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Hoe kom jij naar school? Geef de kinderen een vouwblaadje, en laat ze daarop hun vervoermiddel tekenen. Plak daarna de vouwblaadjes in een grafiek, en praat met de kinderen over de uitkomsten: hoe komen de meeste kinderen naar school? Wat komen de kinderen tegen onderweg naar school?
- Maak samen met de kinderen een wandeling door de wijk. Bekijk de verkeersborden, is er een zebrapad, een stoplicht? Maak eventueel foto's.

Benoem samen met de kinderen de vormen en cijfers die je ziet op de verkeersborden, huisnummers en busnummers. Maak onderweg foto's.

- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek Anna in het verkeer. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees het boek Anna in het Verkeer of bekijk het digitaal: <https://www.youtube.com/watch?v=cwkbmqJ8j0g>
- Bekijk de verkeersborden uit bijlage 5. Welke vormen zien de kinderen terug in de borden? (Cirkel, vierkant, rechthoek, driehoek).
- Bekijk de aflevering van Huisje Boompje Beestje over tekens in het verkeer: <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-tekens-in-het-verkeer/#q=verkeer>

- Bekijk de aflevering van Huisje Boompje Beestje over verkeer onderweg naar school: <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-op-de-fiets-naar-school/#q=school>

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

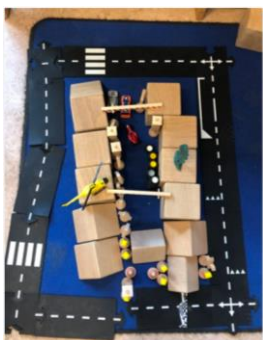
(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Leg de platen van het boek Anna in het verkeer op de goede volgorde: zie bijlage 4.
- Renspel: Ren naar het juiste verkeersbord (bijlage 5).
 - Ren naar het stopbord.
 - Ren naar het bord met een zebrapad, een fiets etc.
 - Ren naar een rood/blauw bord.
 - Ren naar een bord met een cijfer.
 - Ren naar een bord met een letter.
 - Ren naar een bord met een driehoek/cirkel/vierkant.
- Auditieve discriminatie: reactiewoorden herkennen. Noem de reeks woorden op. Als de kinderen het woord herkennen steken ze hun tong uit/gaan ze staan/ steken ze hun hand omhoog etc.
 - **Fiets** – rem – lamp – **fiets** – stoep – **fiets** – lopen – **fiets** – **fiets** – bus – motor – **fiets**
 - **Bus** - trein – **bus** – **bus** – halte – **bus** – stoel – bank – **bus** – fiets – **bus** – auto – rails
 - **Auto** – lamp – fiets – brommer – **auto** – **auto** – bus – lopen – **auto** – trein – **auto**
 - School- huis – **school** – fiets - **school** - tuin – auto – **school** – fiets – lopen – stoep – **school** - trein
- Tegenstellingen over het verkeer
 - Auto's rijden snel - lopen gaat.....
 - De straat is breed - het paadje is
 - De lantarenpaal is hoog - het hek is
 - De sirene loeit hard - de fietsbel belt
 - Spelen op straat is gevaarlijk - spelen op de stoep is
 - Schuin oversteken is fout - recht oversteken is
 - Als de zon schijnt is de weg droog - als het regent is de weg

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Laat de kinderen een straat bouwen en daarin auto's, fietsjes en poppetjes laten bewegen. Tip: Je kunt kleine verkeersborden kopen om aan de bouwhoek toe te voegen: https://www.bol.com/nl/nl/p/goki-houten-verkeersborden-set-15-delig/9200000034589781/?Referrer=ADVNLPPcef69e0073869c4300782a018a680002350&utm_source=2350&utm_medium=Affiliates&utm_campaign=CPS&utm_content=txl (Je kunt ze natuurlijk ook zelf maken).

Bron: JufAnke

- Laat de leerlingen regels van rechts gaat voor of zebrapad toepassen in spel.
- Tip: Plak de onderweg gemaakte foto's op houten blokjes, zodat de kinderen dingen van hun eigen omgeving kunnen verwerken in hun spel.

Bron: RianVisser

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Zie je onderweg naar school een verkeersbord? (Persoonlijke relevantie/verbanden leggen).
Op welke manieren zou jij naar school kunnen komen? (Creatief denken/Persoonlijke relevantie)
2. Woordenschat: vervoermiddel, verkeersbord, zebrapad, stoplicht, burgemeester, verkeersregels, etc.

Leerlijn: Visuele waarneming

Niveau 1: Ik benoem een aantal basisvormen: cirkel, vierkant, driehoek en rechthoek.

Niveau 2: Ik herken de vormen op de verkeersborden.

Niveau 3/groep 3: Ik kan verschillen benoemen tussen de verkeersborden.

Leerlijn: Beginnende gecijferdheid /getalbegrip

Niveau 1: Ik kan getallen tot en met 5 aflezen op de huisnummers, de busnummers en de nummers op de borden.

Niveau 2: Ik kan getallen tot en met 12 aflezen op de huisnummers, de busnummers en de nummers op de borden.

Niveau 3: Ik kan getallen tot en met 20 aflezen op de huisnummers, de busnummers en de nummers op de borden.

Leerlijn: Logisch denken

Niveau 1: Ik kan tegenstellingen aangeven, zoals snel-langzaam, breed-smal, etc.

Niveau 2: Ik kan ordenen op grond van één concreet waarneembaar kenmerk, zoals kleur, grootte, vorm, etc.

Niveau 3/groep 3: Ik kan de verkeersborden/vervoermiddelen ordenen volgens 2 criteria.

Leerlijn: Ruimtelijke oriëntatie

Niveau 1: Bouwt een ruimtelijke constructie na van een foto (van de straat).

Niveau 2: Beheerst ruimtelijke begrippen in het platte vlak, kan in de straat aanwijzen wat iets is.

Niveau 3/groep 3: Ontwerpt een eigen straat. Kan routes aan anderen beschrijven.

Rekenatelier

Inrichting en materialen:

- Bouwblokjes
- Meetlint
- Weegschaal
- Cijferkaartjes
- Tablet/camera
- Dobbelstenen

Spelideeën:

- Cijferdoolhof kriebelbeestjes: <https://jufanke.nl/Werkbladen/Cijferdoolhof-2.pdf>
- Cijferdoolhof naar school, pagina 6: <https://jufanke.nl/Werkbladen/Cijferdoolhof-beroeopen.pdf>
- De straat van 10
Maak met de kinderen een straat van 10. Hierbij is zoveel mogelijk 10: 10 huizen in de straat, de huizen zijn gebouwd van 10 blokken, 10 auto's, 10 bewoners, 10 bloemen in elke tuin, 10 bomen in een tuin, 10 kippen in een tuin, 10 struiken in de berm, 10 strepen op de weg enz. enz.
Geef de kinderen rekenopdrachten bij deze straat. Rekenopdrachten met optellen en aftrekken tot 10, het maken van bouwtekeningen, het natekenen van de huizen, het maken van groepjes, turven enz.
Als er een tijdje met de straat van 10 gewerkt is kan de straat omgetoverd worden tot een straat van 20. Doe alsof de burgemeester de kinderen een brief heeft geschreven waarin hij om uitbreiding van de stad vraagt. De huizen moeten groter worden en de straat moet verlengd worden. Nu kun je allerlei opdrachten bedenken rondom het rekenen tot 20.
- Verstop een voorwerp in de klas en laat de ander instructies geven om het voorwerp te zoeken (loop naar voren, naar achter etc). Tip: De kinderen kunnen het nog moeilijker maken door dit geblinddoekt te doen.
- De fotograaf
Vorbereiding: maak verschillende foto's van dingen/hoeken in je klas of van plekken in en rondom de school.
De kinderen gaan in tweetallen op zoek naar de plek waar de foto gemaakt is. Ze moeten via redeneren en voorstellen uitzoeken waar de fotograaf moet hebben gestaan om de foto te maken.
- Spring van de ene kant van de klas naar de andere kant van de klas en tel hoeveel sprongen het zijn.
- Meet met een meetlint allerlei materialen op in de klas.
- Meet met de weegschaal allerlei materialen op in de klas.
- Laat de leerlingen een cijferkaartje pakken en kijken of ze dit cijfer terug kunnen vinden in de klas. Ze kunnen ook het cijfer neerleggen met voorwerpen uit de klas en hier een foto van maken.
- Geef het lieveheersbeestje stippen – dubbelspel:
<https://jufanke.nl/Werkbladen/Insecten%20Tel%20en%20kleikaart%20lieveheerstbeestje.pdf>

Begeleid Rekenatelier: Plattegrond van de school

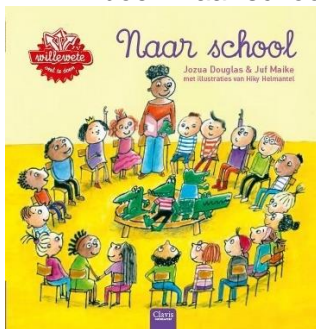
Onderwerpen en kerndoelen:

- Kaartlezen/De Atlas
 - Legenda
 - Vertaling werkelijkheid naar een grafische weergave
- Inzicht vaardigheden
 - Informatieverwerking

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Loop samen een rondje door de school. Welke ruimtes zijn er allemaal in de school? (Het klaslokaal, de gang, de wc, de aula, de gymzaal, het schoolplein, kamertje van de directie, keuken, lerarenkamer etc.)
- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek Naar school. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees samen met de kinderen het boek: Naar school.

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Beantwoord samen de quizvragen die in het boek staan.
- Voer samen de zoekopdrachten in het midden van het boek uit.
- Speel Waar ben ik? Neem een plek op school in je hoofd en laat de kinderen raden in welke ruimte je bent.
- Geef de kinderen een kaartje met een plek op school. Laat ze rondlopen en vragen aan elkaar stellen om erachter te komen waar ze zijn.
- Laat de kinderen de zinnen nazeggen (lees rustig de zin voor, laat de kinderen de hele zin herhalen).

We zitten samen in de kring.
De juf leest voor.
Ik ga in de bouwhoek spelen.
Ik speel met mijn vriendjes.
We trekken onze gymschoenen aan.
Tijd voor het fruithapje.
Buiten speel ik graag in de zandbak.

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Maak met de kinderen een plattegrond van de school. Laat de kinderen een item verstoppen en dit aangeven door midden van een kruisje op de kaart. Lukt het de andere kinderen het voorwerp te vinden? Laat de leerlingen elkaar aanwijzingen geven als naar boven, links/rechts, etc.

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Waar in de school kom jij het liefst? (Persoonlijke relevantie)
Als je iets mocht aanbouwen aan de school, wat zou dat dan zijn? (Creatief denken)
2. Woordenschat: Het klaslokaal, de gang, de wc, de aula, de gymzaal, het schoolplein, kamertje van de directie, keuken, lerarenkamer, plattegrond, links, rechts, etc.

Leerlijn: Auditieve ontwikkeling

Niveau 1: Ik kan losse woordjes nazeggen.

Niveau 2: Ik kan een zin nazeggen.

Niveau 3/groep 3: Ik luisteren naar een ander en nazeggen wat de ander heeft gezegd.

Leerlijn: meten en meetkunde - ruimtelijke oriëntatie en visuele waarneming.

Niveau 1: Ik bekijk een plattegrond en kan aanwijzen en vertellen wat ik zie.

Niveau 2: Ik gebruik meetkundige begrippen (voor, achter, links, rechts, dichtbij, ver weg) om te vertellen wat ik zie op het plattegrond.

Niveau 3/ groep 3: Ik kan een eigen plattegrond ontwerpen.

ICT-atelier

Inrichting en materialen:

- Beebot
- Computer of tablet

Spelideeën:

- Beebot
 - Kaarten familie:
https://www.ictjuffie.nl/.cm4all/uproc.php/0/BeeBot/BeeBot%20Kaarten%20Familie%20Groep%201-2.pdf?_=178d103da90&cdp=a
 - Opdrachtenkaart:
https://www.ictjuffie.nl/.cm4all/uproc.php/0/BeeBot/BeeBot%20Opdrachtkaarten%20familie.pdf?cdp=a&_=17c6a83927b
 - Kaarten over verkeer:
<https://www.juf-milou.nl/index.php?g=Groep%201/2&m=Themas&t=Verkeer&o=Kringactiviteiten&op=Beebots>
- Online oefeningen:
 - Familie – stamboom:
<https://www.tinytap.com/activities/g1oyf/play/kinderboekenweek-2016-voor-altijd-jong-opa-en-oma>
 - Ruimtes in huis: <https://www.tinytap.com/activities/g3k88/play/elmo-huis>
 - Taal en rekenspel over het verkeer:
<https://www.tinytap.com/activities/g364w/play/speel-en-leer-over-het-verkeer>
 - Maak een mooie plaat met muziek. Je kunt ook een voorbeeld namaken:
<https://tidou.fr/4-6-ans/recreatifs/199-pixel-art>

Begeleid Lees-/ICT – atelier : Boek de regenmaker en beebotopdracht

Onderwerpen en kerndoelen:

- Sociale vaardigheden: elkaar helpen, dapper zijn.
Biologie: Veel voorkomende dieren en hun kenmerken in de eigen omgeving* (dieren in het bos).

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Stel de kinderen de volgende vragen:
Wie heeft er wel eens vuur gezien? Wat was dat voor vuur? (bijv. Open haard, barbecue, kampvuur, gasfornuis, kaars, lucifer...)
Wat kun je allemaal doen met vuur? (koken, warm worden, licht...)
Waarom is vuur gevaarlijk? (brandwonden, spullen gaan kapot, bosbrand, vuur kan onverwacht groot worden als je niet voorzichtig bent...)
- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek De Regenmaker. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees het boek De Regenmaker, van Kees Klomp, voor aan de klas of luister en kijk naar een filmpje waarin het boek wordt voorgelezen.

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Kies een aantal Denkbubbelvragen uit de lijst die je hieronder ziet staan. Stel deze vragen aan de kinderen met de activiteit wandel-wissel uit.

WANDEL - WISSEL UIT

- Loop door de ruimte en sta stil als de juf of meester in de handen klapt.
- Ga staan bij de klasgenoot die het dichtst bij je staat.
- Geef om de beurt aan elkaar antwoord op de vraag van de juf of meester.

DE SCA
MAGAZINE
MAGAZINE

DENKBUBBELVRAGEN BIJ HET VERHAAL VAN DE REGENMAKER

1. Onthouden en begrijpen

Waardoor was het vuur ontstaan in het bos?

Wat deed de bliksem?

En wat gebeurde er nadat de dode eikenboom in brand was gevlogen?

Wat deden de dieren toen het bos ging branden?

Wat deed Olla om de brand te blussen?

Waarom wilden de andere dieren eerst niet helpen?

En wat gebeurde er toen ze wel gingen helpen?

2. Onderzoeken en informatieverwerking

Kan het bos in Nederland gaan branden als je daar wandelt?

Waardoor kan vuur ontstaan in het bos?

Zijn er dinosaurussen in het bos, zoals op de plaatjes in het boek?

Kunnen dieren praten met elkaar? Op welke manier?

Wat zijn verstandige dingen om te doen als je vuur in het bos ziet?

3. Verbanden leggen

De dieren gingen vluchten: Noem zoveel mogelijk grote dieren en zoveel mogelijk kleine dieren (ordenen en sorteren).

Wat was de oorzaak van de brand en wat waren de gevolgen voor de dieren?

Wat waren de gevolgen van de brand voor de bomen en de planten?

4. Empathisch vermogen en perspectief nemen

Waarom wilden de meeste dieren vluchten?

Stel dat jij Olla was, zou je dan vluchten of de brand blussen?

Als je de vader of moeder van Olla was, wat zou je dan doen om Olla te helpen?

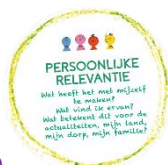

5. Creatief denken. Oplossingen verzinnen.

Hoe zou jij de dieren helpen als je in de buurt van het bos was dat in brand stond?

Stel dat je superkrachten zou hebben, hoe zou je dan bosbranden oplossen?

Als je nieuwe huizen voor de dieren moet maken, omdat ze hun huis kwijt zijn door de brand, hoe zien die huizen er dan uit?

6. Persoonlijke relevantie

Wat zou jij doen als je in het bos vuur ziet?

Wat vind je van de actie van Olla? Vind je het stoer of eigenlijk heel eng?

Wat vind je ervan dat de dieren Olla eerst niet willen helpen?

Heb je zelf wel eens een gevaarlijke vuursituatie meegemaakt?

7. Waardebepaling

Wat kunnen we leren van het kleine vogeltje Olla?

Waarom was het belangrijk dat Olla toch het vuur probeerde te blussen in zijn eentje?

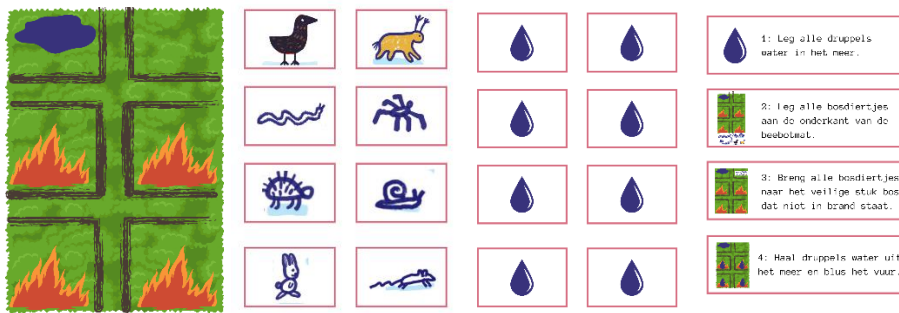
Voor wie was dat allemaal belangrijk?

Waarom was het belangrijk dat steeds meer dieren gingen helpen met blussen?

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Laat de kinderen de brand blussen en de bosdieren redden met de beebotmat (bijlage 8)

Zie voor allerlei extra suggesties voor verwerking en verdieping in de ateliers bijlage 6.

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Gebruik de Denkbubbelvragen passend bij het boek om taalontwikkeling te stimuleren.
2. Woordenschat: het bos, de boom, het vogeltje Olla, de bliksem, de vlam, de bosbrand, het meer, de druppel (zie woordkaarten bijlage 7). Je kunt meer woorden naar keuze toevoegen.

Leerlijn: Mondelinge taalontwikkeling

Niveau 1: Ik praat mee over het onderwerp.

Niveau 2: Ik kan mijn eigen ervaringen delen aan de hand van voorbeelden uit het boek/filmpje.

Niveau 3/groep 3: Ik kan mijn eigen ervaringen delen los van de voorbeelden uit het boek/filmpje. Ik vertel een samenhangend verhaal.

Leerlijn: Beginnende geletterdheid

Niveau 1: Ik kan aan de hand van de omslag, voorspellen waar het boek over gaat.

Niveau 2: Ik vertel mijn mening of gevoel over het verhaal.

Niveau 3: Ik herken en benoem enkele letters uit het verhaal.

Groep 3: Ik herken meerdere klanken of kan zelf (gedeeltelijk) het verhaal lezen.

Leerlijn: Ruimtelijke oriëntatie

Niveau 1: Ik wijs aan wat ik zie.

Niveau 2: Ik gebruik voorzetsels, als in, op, naast, onder om de plaats van voorwerpen of personen aan te geven.

Niveau 3/groep 3: Ik kan routes beschrijven.

Ontdekatelier

Inrichting en materialen:

- Zandtafel/watertafel of grote lage bakken
- Takken/schors
- Stenen
- Aarde/zand
- Kleine (plastic) insecten en andere kriebeldieren)
- Playmobile poppetjes
- Bamboestokjes/riet
- Blaadjes
- Water
- Boomstamschijven
- Lepels
- Schepjes/harken
- Insectenboeken of platen
- Groot aquarium met een beetje aarde en stenen voor de kriebelbeestjes
- Loepjes
- Een spiegel
- Een microscoop
- Insectenpotjes
- Vlindernetten
- Woordkaarten met De Nederlandse insecten (zie bijlage 9)
- Zaden en kleine potjes
- Vlinderpakket om de metamorfose van vlinders te observeren
- Lieveheersbeestjespakket om de metamorfose van lieveheersbeestjes te observeren
- Een tablet om insectenfilmpjes op te zoeken: <https://www.ivn.nl/aanbod/onder-het-maaiveld/bodemleven-in-beeld/>

Spelideeën:

- Maak een biotoop (leefwereld) voor insecten, wormen en andere beestjes.
- Verstop insecten in de biotoop en laat een ander kind deze zoeken.
- Onderzoek verschillende soorten aarde en zand.
- Maak een fantasiewereld waar minimensen en insecten samen wonen.
- Maak met de kinderen een wormenhotel voor buiten of in de klas. Hiermee kun je zien hoe wormen tunnels graven. Kijk voor instructies op youtube naar "Natuurles bodemdieren – wormenhotel" van IVN. Link: <https://youtu.be/UTxb4Wbjd8Y>
- Bekijk de kriebelbeestjes van onderen door een spiegel te gebruiken.
- Bekijk de kriebelbeestjes van dichtbij met een microscoop of vergrootglas en kijk wat ze allemaal doen.
- Plant zaadjes en vergelijk verschillende soorten planten die eruit groeien.
- Houd de groei van de vlinders uit het vlinderpakket in de gaten. Laat de kinderen de veranderingen van rups tot vlinder tekenen.

LET OP: Denk aan het welzijn van de diertjes!

Begeleid Ontdekatelier: beestjes en planten rondom de school ontdekken

Onderwerpen en kerndoelen:

- Biologie:
 - Kennis van kriebelbeestjes in de eigen omgeving van de kinderen.
 - Planten: Veelvoorkomende planten en bomen en hun kenmerken in de eigen omgeving

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- In het bos in het boek De Regenmaker wonen heel veel verschillende dieren: Grote dieren en heel kleine diertjes. Misschien weet je al best veel over grote dieren die in jouw eigen buurt wonen, rondom de school of in een natuurgebied in de buurt. Maar, wat weet je allemaal al over de kleine diertjes, zoals insecten of geledpotigen?
- Activiteit 1: Leg de woordkaarten van de kriebelbeestjes in de kring. Welke kriebelbeestjes herkennen de kinderen?

- Activiteit 2: Hang de woordkaarten van de kriebelbeestjes verspreid op door het (speel)lokaal of op het schoolplein. Oefen de woorden met de werkvorm dans en ren naar het juiste kaartje.

**DANS EN REN NAAR
HET JUISTE KAARTJE**

- Bekijk met de klas de verschillende plaatjes die verspreid door de klas hangen.
- Wanneer de juf of de meester de muziek start mag je door de ruimte dansen.
- Wanneer de muziek stopt roept de juf of meester een van de kaartjes. Zoek dan zo snel mogelijk het juiste kaartje en ga er bij staan.

DE
NODIGSTE
METHODE

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Kijk het filmpje “Natuurles 1- bodemdieren” van IVN over biodiversiteit en bodemdierstjes. Link: <https://youtu.be/yjTKy24qTLA>
- Tip voor extra filmpjes ter verdieping over allerlei kriebelbeestjes: <https://www.ivn.nl/aanbod/onder-het-maaiveld/bodemleven-in-beeld/>

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Doe een petje op-petje af quiz met vragen over het filmpje met de volgende vragen:
 1. Wat doen kriebelbeestjes onder de grond?
Petje op: ze ruimen de grond op.
Petje af: ze maken rommel.
 2. Waar vind je kriebelbeestjes?
Petje op: in de schaduw.
Petje af: in de zon.
 3. Waar leven pissebedden graag?
Petje op: in de boom.
Petje af: onder een steen.
 4. Hoe pak je een kriebelbeestje op?
Petje op: voorzichtig met je handen of met een lepel.
Petje af: met een vork.

5. Waarom maken wormen?

Petje op: bulten van modder.

Petje af: tunnels in de modder.

Goede antwoorden:

1. Ze ruimen de grond op.
2. In de schaduw.
3. Onder een steen.
4. Voorzichtig met je handen of met een lepel.
5. Tunnels in de modder.

P E T J E O P P E T J E A F

- Alle kinderen gaan staan met een petje op.
- Er wordt een vraag gesteld. De kinderen kiezen uit optie A: Petje op of optie B: petje af
- Bij een fout antwoord moet je gaan zitten.
- Het kind dat het langst blijft staan heeft gewonnen.

- Tip: Heb je geen petjes liggen? Je kunt ze ook andere opdrachten geven, zoals klappen, tong uitsteken, springen, dansen etc.

DE NOORDLIJKSE METHODE

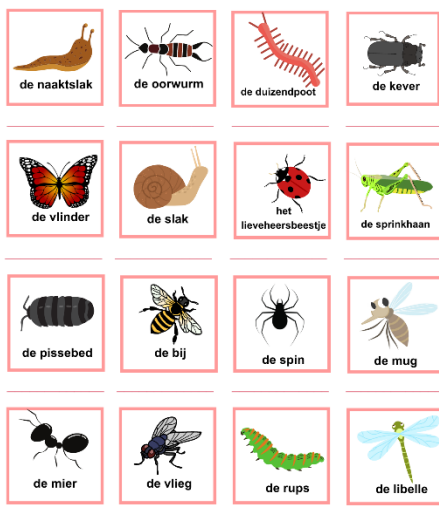
Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Ga met de kinderen naar buiten en schep een tegel uit de grond van het plein of zoek diertjes onder bladeren, potten etc. of ga naar de tuin van de school. Zoek zoveel mogelijk verschillende bodemdiertjes. Als je een bepaald diertje hebt gevonden, kun je deze afstrepen op de kriebelbeestjesbingo (Bijlage 10). Je kunt ook met de groep gezamenlijk een kaart invullen en een streepje zetten voor elk dier dat je ziet, onder elk vakje is ruimte gemaakt om te turven. Dan kun je ze daarna met de klas tellen. Maak vervolgens binnen met legoblokken een grafiek / staafdiagram van de gevonden kriebelbeestjes.

KRIEBELBEESTJES BINGO

DE GROENE
NEDERLANDSE
METHODE

- Laat de kinderen kriebelbeestjes verzamelen in insectenpotjes. Doe dit met een lepel, zodat de diertjes goed behandeld worden. Laat ze vervolgens het werkblad kriebelbeestjes invullen (zie bijlage 11). Let op! Zorg dat je de diertjes niet beschadigt.

 Het kriebelbeestje van: _____

Ik vond het hier:

Zo ziet mijn kriebelbeestje eruit:

Wat is de naam? _____

Wat is de vorm?

Welke kleuren heeft het?

Hoe groot is het?

Leerlijn

Taal

- Denkbubbelvraag: Welke kriebelbeestjes leven er allemaal rondom de school? (Denkbubbel onderzoeken).

2. Woordenschat: de vlinder, de rups, het lieveheersbeestje, de pissebed, de libelle, de spin, de mier, de vlieg, de slak, de naaktslak, de oorworm, de duizenpoot, de kever, de mug, de bij en de wesp (zie woordkaarten bijlage 9). Je kunt meer woorden naar keuze toevoegen.

Leerlijn: Visuele waarneming

Niveau 1: Ik benoem een aantal basiskleuren en basisvormen: rood, blauw, geel, groen, cirkel, vierkant, driehoek en rechthoek.

Niveau 2: Ik herken kleuren en vormen bij mijn kriebelbeestje.

Niveau 3/groep 3: Ik kan verschillen benoemen tussen verschillende kriebelbeestjes.

Leerlijn: Getallen – Beginnende gecijferdheid

Niveau 1: Ik kan getallen tot en met 5 aflezen.

Niveau 2: Ik kan getallen tot en met 12 aflezen.

Niveau 3: Ik kan getallen tot en met 20 aflezen.

Schrijf-, teken-, stempelatelier

Inrichting en materialen:

- Stempels en inkt
- Schrijfwaren
- Spinnenweb (weef draad door een mandje)
- Kunststof of plastic insecten
- Krijtbord
- Krijtjes

Spelideeën:

- Eigen boekje maken. Tekeningen maken en hier woordjes bij stempelen.
- Stempel/schrijf een brief aan familie of vrienden
- Stempel/schrijf de namen van je familie, vrienden en huisdieren
- Volg de autoweg en oefen de schrijfmotoriek.

Bron: Lespakket.net

- Doe de insecten in het web en laat de kinderen ze met een pincet bevrijden.
- Laat de kinderen een vlinder op het krijtbord maken. Dit kan op de volgende manieren:
Teken het lijf en maak de vleugels daarna met twee handen tegelijk.
Teken het lijf en maak de vleugels door de lemniscaat te tekenen. De kleuters kruisen hierbij de middenlijn.
Maak een dubbele lemniscaat en geef de vlinder hierna ogen en voelsprieten.

Spel-/ puzzelatelier

Inrichting en materialen:

- Dobbelstenen
- Woordkaarten kriebelbeestjes 2x uitprinten (zie bijlage 9)
- Werkblad zoek iemand die (zie bijlage 13)
- Tekening van het lijf van een insect
- Mozaïekstenen
- Loose parts zoals knikkers, kralen, dopjes van flessen
- Dienblaadjes

Spelideeën:

- Dobbelspel, naar school: <https://jufanke.nl/Werkbladen/beroepen-dobbelbladen.pdf>
- Speel memory met de Nederlandse insecten.
- Zoek iemand die, insecten tellen.
- Teken het lijf van een insect en laat de kinderen de vleugels met mozaïekstenen of loose parts leggen.

Buiten-/beweegatelier

Inrichting en materialen:

- Vervoermiddelen zoals fietsjes en steps
- Een stopbordje voor de politieagent
- Een fluitje
- Een hesje voor de politieagent of politiepak
- Politiepet
- Verkeerslicht
- Wandelwagen (voor moeder met kind)
- Skatebord (kind dat in het verkeer op een skateboard rijdt)
- Houten kistje
- Lege blikjes
- Riet
- Bamboe
- Takjes
- Blaadjes
- Mos
- Steentjes
- Fijnmazig gaas
- Touw
- Hout; blok/stam/dikke tak, zo lang je er maar gaten in kunt boren
- Holle/geperforeerde baksteen, met gaatjes en/of sleuven
- (figuur)Zaag
- Boor (3-9mm)
- Snoeischaar
- Dozen
- Doeken

Spelideeën:

- Zet buiten op de speelplaats of in de speelzaal een verkeerscircuit uit met pionnen, pijlen (stoepkrijt), zebrapaden enz. De kinderen rijden op fietsen, steps, of lopen te voet door het circuit. Enkele kinderen spelen voor verkeerslicht of agent.
- Maak samen met de kinderen een insectenhotel voor op het schoolplein. Kijk voor het stappenplan op: <https://mamaduizendpoot.com/een-insectenhotel-knutselen/> .
- Huizen bouwen van dozen en doeken.
- Ren naar...
Neem een voorwerp of plek van het schoolplein in gedachten en zeg: ren zo snel mogelijk naar... de brievenbus, het hek, een putdeksel, een boom of de gele fiets.

Leesatelier

Mijn familie, jouw familie, Pauline Oud

Wie horen allemaal bij je familie? Misschien heb je twee mama's of woon je deels bij mama en papa? Vierkante uitgave met interactieve vragen en kleurenillustraties om te praten over familie en relaties. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

Het grote papa, mama, broertje, zusje boek, Mary Hoffman

Hoe zit jouw gezin eruit? Heb je een vader en een moeder, een stiefmoeder of twee papa's? Prentenboek over allerlei soorten gezinnen, met grote en kleine kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

De muis met het open huis, Jonathan Stutzman

Vincent is een gastvrij muisje. Iedereen is welkom in zijn muizenhuis. Met gekleurde illustraties. Voorlezen vanaf ca. 4 jaar.

Oost west, thuis best, Jonny Lambert

Samenwonen is niet altijd even makkelijk. Maar Beer en Haas houden heel veel van elkaar, zelfs van elkaars fouten. Prentenboek met sfeervolle illustraties in kleur. Vanaf 4 jaar.

Bij mij thuis, Ann de Bode en Somia Bakali

Aicha vertelt over haar familie en over die van haar beste vriend en buurjongen Sep. Ze zijn allebei in België geboren, maar de familie van Sep is Vlaams en die van Aicha komt uit Marokko. Daarom zijn bij hen thuis veel dingen anders. Maar dat is juist leuk! Prentenboek met levendige kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Dit is mijn huis, Hiky Helmantel en Isabelle de Ridder

Wil je van alles weten over wonen? Prentenboek met informatie over soorten huizen, de bouw van een huis, verschillende kamers en huizen in andere landen. Met veel kleurenillustraties, een dubbele uitklappagina met alle ruimtes, en quizvragen. Vanaf ca. 5 jaar; zelf lezen voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

Lou op weg naar school, Kathleen Amant

Lou gaat voor het eerst op schoolreis. Als hij samen met zijn vader naar school wandelt, komen ze o.a. twee vaders, vuilnisvrouwen en een westerse man met een islamitische vrouw tegen. Prentenboek met eenvoudige, paginagrote verfillustraties in heldere kleuren. Vanaf ca. 4 jaar.

Het huis met de gele deur, Hanne Luyten

In het huis met de gele deur wonen twee mama's met hun zeven kinderen. En die zijn allemaal even bijzonder. Mies is vaak boos, Marcus is een dromer en Mozes is een sterrenkind. Het is vaak een chaos thuis, maar dat geeft niets. Oblong prentenboek met ingekleurde pentekeningen en tekst op rijm. Vanaf ca. 4 jaar.

Deelthema 2: Bij ons in het dorp / in de stad

Het verhalend ontwerp van deelthema 1 gaat door in deelthema 2. De burgemeester is namelijk nog steeds een aantal hele belangrijke bladzijden uit zijn boek kwijt. Kunnen de kinderen hem helpen?

Begeleid theateratelier: Wie is de baas?

Onderwerpen en kerndoelen:

- Theater
 - Theater maken: De leerlingen kan op basis van een zelfgemaakt of bestaand verhaal een voorstelling maken en dit in de les of voor een (on)bekend publiek presenteren.
 - Theater maken: Improvisatietechnieken toepassen.
 - Theater maken: Hanteren van de spelelementen: wie, wat, waar, wanneer, waarom.
 - Theater maken: Samenspel: inspelen en reageren op elkaar in spel.

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Omdat dit een bijzondere les is over de burgemeester heeft hij een verhaal toegevoegd over zijn dag als burgemeester (bijlage 17). Hang voordat je gaat lezen de cijfers uit bijlage 16 verspreid op in je lokaal of op het schoolplein of schrijf zelf op de cijfers 1 tot 20 op papier. Begin vervolgens met lezen. Als de kinderen een cijfer horen, rennen ze naar de cijferkaart met dat getal. Als iedereen bij het juiste cijfer staat, leest de je weer verder en luisteren de kinderen heel goed wat het volgende getal in het verhaal is. Als ze dit getal horen, zoeken z.s.m. het getal op de cijferkaart op en gaan erbij staan. Zo wordt het hele verhaal voorgelezen. De kinderen genieten van het verhaal en het bewegen en ondertussen worden de getallen en het cijferbeeld geoefend.

Cijferverhaal de burgemeester

Werkwijze

Maakt dit een bijzondere les is over de burgemeester heeft hij een verhaal toegevoegd over zijn dag als burgemeester. Hang voordat je gaat lezen de cijfers uit bijlage 16 verspreid op in je lokaal. Begin vervolgens met lezen. Als de kinderen een cijfer horen, rennen ze naar de cijferkaart met dat getal. Als iedereen bij het juiste cijfer staat, leest de je weer verder en luisteren de kinderen heel goed wat het volgende getal in het verhaal is. Als ze dit getal horen, zoeken z.s.m. het getal op de cijferkaart op en gaan erbij staan. Zo wordt het hele verhaal voorgelezen. De kinderen genieten van het verhaal en het bewegen en ondertussen worden de getallen en het cijferbeeld geoefend.

Cijferverhaal de burgemeester

De burgemeester van (jouw dorp of stad) heeft het altijd druk! Hij rent van de ene afspraak naar de andere. Ook deze dag moet burgemeester Bart heel veel doen, er is namelijk een nieuwe bakkerij in de stad en die moet worden geopend door de burgemeester! Burgemeester Bart ligt nog in bed en doet zijn ogen heel even open, op zijn wakker ziet hij staan dat het half 6 is. "Half zes in de ochtend! Ik moet er allang uit!". Burgemeester Bart springt zijn bed uit en maakt zich klaar voor de spannende dag.

Burgemeester Bart smeet snel een paar boterhammen en springt daarna op zijn fiets. Hij haast zich naar de bakkerij toe. Hij vindt vooral de naam van de bakkerij heel erg leuk, de bakkerij is namelijk naar hem vernoemd, Bakker Bart! In de verte ziet hij de bakkerij al en hij stiet ook dat de bakkers al druk in de weer zijn. Hij zet zijn fiets neer en loopt naar binnen. Hij ruikt de geur van de versgebakken broodjes en ziet daar 2 bakkers staan.

De bakkers lopen naar hem toe. "Gedevourgen burgemeester! Wat fijn dat u er bent!". De burgemeester groet ze terug. "Wat geweldig dat ik hier mag zijn, ik lust wel een lekker broodje". De burgemeester krijgt een warme croissantje van de bakkers. De bakkers beginnen zich voor te stellen. "Ik ben Erik", zegt de ene bakker. "En ik ben Emma, samen zijn we deze bakkerij begonnen. We wilden dit al vanaf toen we 12 jaar waren!".

"Wat prachtig!", antwoord de burgemeester. "En kindertrouwen die wilt is gekomen dus." De bakkers knikken. "Nu vroeg ik me nog af, begint de burgemeester, Erik is een bakker, maar hoe mag ik jou noemen Emma?" Emma schiet in de lach. "Een bakkerin!", antwoord ze. "Miet veel mensen weten dat, maar nu maar mee dan geven we je een rondleiding in de bakkerij!" Bakker Erik en bakkerin Emma hebben haast, want in de middag om 1 uur wordt de bakkerij feestelijk geopend.

Na de rondleiding pakt burgemeester Bart snel het rode lint en de rode loper. De rode loper legt hij uit voor de bakkerij zodat alle nieuwe klanten feestelijk binnen kunnen komen en het rode lint saant hij tussen twee paaltjes voor de ingang. Het lint moet hij namelijk doorknippen als het zover is. De rode loper is langer dan de burgemeester had verwacht, namelijk wel 15 meter lang! "Ik kan de rode loper bijna door heel (jouw dorp/stad) neerleggen", grapt de burgemeester.

Dan is het savor, er staan heel veel mensen bij de ingang van de bakkerij want iedereen wil wel een lekker broodje of gebakje kopen. Er zijn zelfs mensen van de krant en van de televisie aanwezig, dat heert de burgemeester als verassing geprikt! De burgemeester wordt zelf ook nog gefilmvield. "Hoe is het voor u om zo'n mooie bakkerij te openen?". De burgemeester drekt even na. "Het is het mooiste taak die ik als burgemeester van (jouw dorp of stad) heb." Hij pakt zijn schaar en telt af: "1 - 2 - 3...". De burgemeester knipt het lint door en iedereen juicht.

"Wat een prachtige middag!", roept de burgemeester. De bakkerij is feestelijk geopend en mensen kopen broden en gebak. Het is nu al bijna tijd om naar huis te gaan, want het wordt al bijna avond. De burgemeester loopt nog een keer de bakkerij binnen, bedankt Emma en Erik en koopt nog een lekkere taart en wel 5 broden!

Volgepakt en uitgeput fietst de burgemeester weer naar huis. Het eten staat al voor hem op tafel, maar hij is nog niet helemaal klaar. Hij schrijft nog een mooi verhaaltje over de bakkerij van Emma en Erik en stuurt deze op naar de krant. Dit komt morgenochtend in de krant. De burgemeester gaat een flink, hij kijkt op de klok en ziet dat het al bijna 9 uur is. Het was een drukke dag, maar dit is toch wel echt de leukste taak van de burgemeester vindt hij!

- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek Als ik de baas van het land was. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees het boek, Als ik de baas van het land was, voor.

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Laat de kinderen het verhaal uitbeelden terwijl je het voorleest.
 - Als ik de baas van het land was, zou ik elke dag mijn lievelingsschoenen dragen (uitbeelden door schoenen aan te trekken).
 - Als ik de baas van het land was, zou ik elke stoep veranderen in een trampoline (uitbeelden door te springen).
 - Als ik de baas van het land was, zou iedereen mijn lievelingseten krijgen (uitbeelden door te eten).
- Etc.

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Oefenen om burgemeester te zijn:
 - Lintjes doorknippen
 - Vragen om stilte met het hamertje. Laat de kinderen door de klas dansen. Als één van de kinderen met de hamer op tafel tikt, staat iedereen helemaal stil.
 - De burgemeester is altijd erg netjes.:
 - Niet smakken en praten met een volle mond
 - Wuiven
 - Netjes lopen
- Bedenk samen met de kinderen een eigen toneelstukje. Laat ze deze rollen zelf spelen of maak stokpoppen om het in de poppenkast te spelen.

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Is het belangrijk dat er iemand de baas is? (Waardebepaling)
Wat zou jij veranderen als je de baas zou zijn? (Persoonlijke relevantie en creatief denken)
Wat moet je allemaal doen als je de baas bent? (verbanden leggen)
Wanneer ben je een goede baas en wanneer een slechte baas? (Waardebepaling en verbanden leggen)
2. Woordenschat: burgemeester, baas, getallen, lintje, hamer, etc.

Leerlijn: Beginnende gecijferdheid /getalbegrip

Niveau 1: Ik herken getallen tot en met 5 in het verhaal en kan naar het juiste cijferkaartje rennen.

Niveau 2: Ik herken getallen tot en met 10 in het verhaal en kan naar het juiste cijferkaartje rennen.

Niveau 3: Ik herken getallen tot en met 20 in het verhaal en kan naar het juiste cijferkaartje rennen.

Leerlijn: Tijdsoriëntatie

Niveau 1: Ik herken de begrippen dag en nacht in het spel.

Niveau 2: Ik herken de dagdelen in het verhaal: ochtend, middag, avond.

Niveau 3/groep 3: Ik gebruik tijdsbegrippen in het spel.

Leerlijn: Spelontwikkeling (drama)

Niveau 1: Ik imiteer het spel van kinderen.

Niveau 2: Ik kies bewust materiaal en roep spelideeën op.

Niveau 3/groep 3: Ik kom tot een samenhangend spelverhaal met andere kinderen.

Kunstatelier

Inrichting en materialen:

- Papier
- Verf
- Kwasten
- Pasta of kralen

Spelideeën:

- De kinderen schilderen zichzelf als burgemeester. Ze zijn de baas van het dorp/de stad. Wat zouden zij veranderen? Dit schilderen ze zelf of je kunt het er als leerkracht bij schrijven.

- Maak met papier de speeltuin in de buurt na.

Bron: De Gouden Emmer

- Knutsel je eigen burgemeestersketting. Doe dit van pasta of kralen. Tip: Maak het moeilijker voor de kinderen door ze een patroon te laten volgen.

Bron: MFA De Rosdoek

Begeleid Kunstatelier: Kunst in het dorp/de stad

Onderwerpen en kerndoelen:

- Handvaardigheidstechnieken
 - Tekenen en schilderen (afhankelijk van materiaal wat wordt gebruikt)
- Kunst
 - Beeldaspecten: vorm

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Laat foto's zien van kunstwerken uit jouw dorp of stad. Bespreek de kunstwerken met de kinderen. Orden ze van mooi naar minst mooi of op kenmerk.
- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek Ik ben een kunstenaar. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees het boek, Ik ben een kunstenaar, voor.
- Nodig een lokale kunstenaar uit in de klas.
- Ga naar een lokale kunstgalerie.

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Vragen om met de kinderen te bespreken:
 - Ga naar de bladzijde waar hij op een stoel staat en een groot hoofd getekend heeft op de muur. Hij zegt; 'Waar ik ook kijk, zie ik kunst. Maar mijn moeder ziet het anders'. Vinden jullie dat hij gelijk heeft? Of heeft zijn moeder gelijk?

- Op de bladzijde van 'De eenzaamheid van de wortel en het uitzicht op de wereld'. Kun je bedenken hoe het komt dat het jongetje iets heel anders ziet dan zijn moeder?
- Het probleem is dat de moeder en het jongetje elkaar niet goed begrijpen. Hoe zouden ze elkaar wel kunnen begrijpen? Wat zou de moeder kunnen doen? Wat vind je van de oplossing van het jongetje?
- Hoe zou de moeder reageren op de verrassing als ze wakker wordt?
- Het jongetje ziet in alles kunst. Wanneer is iets kunst?
- Hebben jullie thuis kunst? Hoe ziet dat eruit? Als jij een ode aan je moeder zou geven wat zou je dan doen?
- Bladzijde van de kat: Wat hangt het hoogst, het laagst, wat is het grootst, het kleinst?
- Bij de bladzijde van kleur: Hoeveel verschillende kleuren zie je?
- Bladzijde beweging: Hoeveel klerhangers heeft hij gebruikt? Denken jullie dat de mobile recht blijft hangen? Waarom wel en waarom niet?
- Bij de bladzijde van vormen, hoeveel verschillende vormen zie je?
- Bij de bladzijde van materialen, welke materialen zie je?

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Meestervervalser: probeer een kunstwerk uit jouw dorp of stad na te maken.
- Maak samen met de klas een kunstwerk waarop allerlei dingen staan over jouw stad of dorp.
- Schilderopdrachten bij het boek:
 - Welke make-up spullen zie je, schilder ze en schrijf erbij wat het is.
 - Op de bladzijde van blauw, bedenk wat blauw nummer 1 tot 10 geweest kan zijn, schilder het en schrijf erbij wat hij blauw gemaakt heeft.
 - Op de bladzijde van het zelfportret. Wat gebruikt hij om in de spiegel te kunnen kijken? Schrijf het eens op en teken zelf ook een nieuwe manier om in de spiegel te kunnen kijken.
 - Welke planten staan er in de koelkast?
- Maak van kleuren een mooi schilderij, verdeel een papier eerst in vakken en laat elk vak in een andere kleur beschilderen. Geef de kinderen twee kleuren en door te mengen zorgen ze ervoor dat elk vlak er toch net anders uitziet. Maak je eigen beeldje van klei.

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Wanneer is iets kunst? (Onderzoeken)
Welke kunstwerk vind jij mooi wat je thuis of buiten ziet? (Persoonlijke relevantie)
2. Woordenschat: kunst, kunstenaar, het beeld, het (zelf)portret, vorm, kleur, materiaal, etc.

Leerlijn: Meten en meetkunde – Logisch denken

Niveau 1: Ik kan de lokale kunst ordenen op mooi / minder mooi.

Niveau 2: Ik kan de lokale kunst ordenen op één criteria, zoals kleur, materiaal, mooi/ minder

mooi, etc.

Niveau 3/groep 3: Ik kan de lokale kunst ordenen op twee criteria, zoals kleur, materiaal, mooi/minder mooi, etc.

Leerlijn: fijne/kleine motoriek / tekenontwikkeling

Niveau 1: Ik kan vingerverven vanuit mijn schouder/ellenboog. Ik kan een vorm namaken.

Niveau 2: Ik kan schilderen met een kwast en kleur daarmee de vormen in.

Niveau 3/groep 3: Ik heb de juiste pengreep. Ik voeg fijne details toe met een penseel.

Begeleid Muziekatelier: Sint- Maarten en Halloween

Onderwerpen en kerndoelen:

- Muziek
 - Kennis van muziek: Herkennen van tonen, ritmes, klanken tijdens het luisteren naar muziek
 - Muziek maken: Ritmes herkennen en spelen/klappen
 - Muziek maken: Zelf muziek bedenken en uitvoeren op een instrument
- Theater en dans:
 - Dansen: Gelijktijdig dezelfde bewegingen dansen
 - Dansen: Passen en dansfiguren ontdekken, imiteren, herhalen

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Laat liedjes horen van Sint-Maarten of Halloween. Herkennen de kinderen de liedjes?
- Hebben de kinderen wel eens Sint-Maarten of Halloween gevierd? Laat ze hun ervaringen delen.
- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op de boeken Tessel viert Sint-Maarten en Kas en Saar viert Halloween. Kies het boek uit waar jullie over gaan werken. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

Sint Maarten:

- Lees het boek Tessel viert Sint-Maarten voor.
- Bekijk het filmpje van Sint Maarten en Flip de beer: <https://schooltv.nl/video/sint-maarten-met-flip-de-beer/> (2.46 min).
- Luister naar de liedjes van Sint Maarten: https://www.youtube.com/watch?v=sgGo7MD7ZXo&list=RDEmpfYBsrr4YxsrkCm_3GFXCw&index=2

Halloween:

- Lees het boek Kas en Saar vieren Halloween voor.
- Luister naar het liedje Halloween: <https://www.youtube.com/watch?v=yjaZocAibW4>

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Lees een pagina voor. Lees het nog een keer en stop op de helft. Kunnen de kinderen de zinnen afmaken?
- Zing een deel van het liedje en stop steeds bij een woord. Laat de kinderen het juiste woord meezingen.
Sinte, Sinte Maarten De koeien hebben
De meisjes hebben aan.
Daar komt aan.

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

Sint Maarten:

- Notatie door middel van snoepjes. speel met een muziekinstrument of klap hard bij een groot snoepje en zacht bij het een klein snoepje.
- Zing samen de liedjes van Sint Maarten. Bedenk bewegingen om de liedjes te onthouden:
https://www.youtube.com/watch?v=sgGo7MD7ZXo&list=RDEmpfYBsr4YxsrkCm_3GFXCw&index=2

Halloween:

- Notatie door middel van snoepjes. speel met een muziekinstrument of klap hard bij een groot snoepje en zacht bij het een klein snoepje.
- Zing en dans samen op het liedje Halloween. Bedenk bewegingen om de liedjes te onthouden:: <https://www.youtube.com/watch?v=yjaZocAibW4>

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Vier jij zelf Halloween of Sint Maarten? (Persoonlijke relevantie)
Welk land heeft Sint-Maarten of Halloween bedacht? (Onderzoeken)
2. Woordenschat: Pompoen, Lampion, Snoep, Liedjes, Feest, Aanbellen etc.

Leerlijn: Muziek

Kennis maken met klank, vorm en notatie van muziek.

Leerlijn: Auditieve waarneming

Niveau 1: Het lukt om een eenvoudig liedje na te zingen (3-4 woorden/klanken).

Niveau 2: Ik kan een eenvoudige beweging koppelen aan een onderdeel van een liedje, ik herken ritmes.

Niveau 3/groep 3: Ik kan verschillende bewegingen serieel koppelen aan een liedjes (vloeiend achter elkaar). Ik kan het ritme naklappen.

Leerlijn: Lichaamsoriëntatie

Niveau 1: Ik imiteer symmetrische lichaamshoudingen (links doet hetzelfde als rechts).

Niveau 2: Ik imiteer asymmetrische lichaamshoudingen (links doet iets anders dan rechts).

Niveau 3/groep 3: Ik pas samengestelde opdrachten toe in mijn lichaamshouding.

Bouwatelier

Inrichting en materialen:

- Grote blokken
- Kapla
- Knex
- Foto's van gebouwen en beelden in de buurt.
- Plastic dieren
- Auto's
- Lego
- Playmobil

Spelideeën:

- Laat de kinderen allerlei dingen uit het dorp of de stad nabouwen, bijvoorbeeld: de speeltuin, supermarkt, het treinstation etc.
- Leg foto's van gebouwen uit jullie dorp of stad neer en laat de kinderen dit nabouwen.
- Zoek dingen in de klas die in het echt groter/kleiner zijn. Waarvan de verhoudingen dus niet kloppen. Hiermee kun je een mini-stad/dorp maken. Denk aan: dieren, auto's, huizen van Lego, Playmobil.
- Bouw jouw ideale stad of dorp. Wat zou jij het liefst in jouw woonplaats kunnen doen?

Reken-/puzzelatelier

Inrichting en materialen:

- Natuurlijke materialen verzameld in het park of het bos.
- Kralenplanken
- Afbeeldingen van kunst of voorwerpen uit het dorp/de stad. Let op: zorg voor verschillende kleuren.

Spelideeën:

- Laat de kinderen een patroon leggen en een ander kind dit af laten maken.
- Kralenplanken met beroepen uit het dorp/de stad:
<https://jufanke.nl/Werkbladen/kralenplanken-beroepen.pdf>
- Cijferdoolhof beroepen in het dorp/de stad:
<https://jufanke.nl/Werkbladen/Cijferdoolhof-beroepen.pdf>
- Speel ik zie, ik zie wat jij niet ziet met foto's uit het dorp/de stad.
- Maak een grafiek waarin je laat zien hoeveel voorwerpen er van iedere kleur zijn.
Voorbeeld:

Roze				
Rood				
Oranje				
Geel				
Groen				
Blauw				
Paars				

ICT-atelier

Inrichting en materialen:

- Computer of tablet
- Kralenplank
- Beebot

Spelideeën:

- Laat de kinderen de stad ontdekken met de app Little Town Explorer, zie uitleg: <https://kleutersdigitaal.nl/project/little-town-explorer-ontdek-de-stad/>
- Coderen op de kralenplank: het stoplicht: https://www.ictjuffie.nl/.cm4all/uproc.php/0/Coderen/het%20stoplicht.pdf?cdp=a&_id=17e92b70900
- Beebotkaart
 - Ons dorp/ onze stad (zie bijlage 18)
 - over vervoer: https://www.ictjuffie.nl/.cm4all/uproc.php/0/BeeBot/BeeBot%20Kaarten%20vervoer.pdf?_id=170bb0ea4c0&cdp=a
 - over de supermarkt: https://www.ictjuffie.nl/.cm4all/uproc.php/0/BeeBot/BeeBot%20Kaarten%20supermarkt.pdf?_id=170d06b5cf0&cdp=a met opdrachtkaart: https://www.ictjuffie.nl/.cm4all/uproc.php/0/BeeBot/BeeBot%20Opdrachtkaarten%20supermarkt.pdf?_id=173b907258e&cdp=a

Buiten-/beweegatelier

Inrichting en materialen:

- Krijt

Spelideeën:

- Laat kinderen met krijt het dorp natekenen op het schoolplein. Ze tekenen de school, het huis, het park, de supermarkt, de bibliotheek, de wegen, het zebrapad etc. Ze kunnen ook weggetjes tekenen die de anderen moeten volgen.
- Estafette de burgemeester. Laat de kinderen zo snel mogelijk alle materialen (kies zelf welke materialen) bij de burgemeester brengen aan de andere kant van het schoolplein.
- “Burgemeester mag ik overvaren ja of nee?”

Begeleid natuuratelier: Het park/bos/strand/meer

Onderwerpen en kerndoelen:

- Biologie
 - Planten: Relatie tussen planten en seizoenen

Inspiratie deel 1

Voorkennis activeren en nieuwsgierigheid prikkelen, kan ook in grote kring voor de hele groep

- Ga met de kinderen op bezoek bij het park/het bos/het strand/ het meer bij jullie in de omgeving. Bekijk met de kinderen de omgeving. Is er duidelijk te zien welk seizoen het is? Waar zien de kinderen dit aan? Verzamel materialen om mee te nemen naar school om te gebruiken in de verwerkingsactiviteit.
- De burgemeester heeft de kinderen voor de pagina over verkeer getipt op het boek Het geheim van de groene straat. Waar denken de kinderen dat het verhaal over gaat?

Inspiratie deel 2

Nieuwe kennis aanbieden, kan ook in grote kring voor hele groep

(Filmpje, verhaal, experiment, excursie)

- Lees het boek, Het geheim van de groene straat, voor.
- Interactieve schoolplaat over de seizoenen: <https://schooltv.nl/link/de-vier-seizoenen/#q=seizoen>
- Aflevering van huisje boompje beestje over de seizoenen: <https://schooltv.nl/video/huisje-boompje-beestje-seizoenen/#q=seizoen>

Denkbubbel onthouden en begrijpen bij inspiratie deel 2

(Hoe verwerk je meteen de nieuwe kennis met de kinderen, zodat ze goed onthouden en begrijpen wat ze zojuist hebben gezien, gehoord of gedaan).

- Voordat je gaat voorlezen, laat je de voorkant van het boek zien. Stel deze vragen:

- Waar denk je dat het verhaal over gaat?
- In welk seizoen speelt het verhaal zich af?
- Zie je op de tekeningen dingen die niet kloppen?
- Wat zou er aan de hand zijn?
- Vragen om te stellen na het lezen:
 - Vind jij het leuk om buiten te spelen? Waar speel je dan? Met wie speel je?
 - Hoe groen is jouw straat?
 - Wat zou je kunnen doen om het groener te maken?
 - Welke groene plekken zijn er bij jou in de buurt? Denk aan bos, park, strand, meer etc.
- Bewegend leren over de seizoenen:
<https://www.youtube.com/watch?v=cxarnWAJoas>
- Hoeveel is het? Koppel hoeveelheden aan de getallen. Leg een aantal getalkaartjes in de kring en leg hier de verzamelde materialen uit het bos bij.

Activiteiten

Wat gaan de kinderen doen? Hoe differentieer je de opdracht gekoppeld aan de niveaus van de leerlijn?

- Bekijk allerlei voorbeelden van kunst uit de natuur en ga daarna aan de slag met alle verzamelde materialen uit het bos en maak er ware kunstwerken van!

- Laat de kinderen met verschillende bladeren een bladerenboek maken. Droog de blaadjes en stempel eronder bij welke boom het blaadje hoort.

Leerlijn

Taal

1. Denkbubbelvraag:
Welke verbanden zijn er tussen de kleuren van de bladeren van een boom en het seizoen? (Vebanden leggen)
Vind jij het leuk om buiten te spelen? Waar speel je dan? Met wie speel je? (Persoonlijke relevantie)
Hoe groen is jullie omgeving? (Onderzoeken)
2. Woordenschat: herfst, winter, zomer, lente, boom, water, groen, gras etc.

Leerlijn: Fijne motoriek

Niveau 1: Ik kan materialen rijgen, waar al gaatjes in zijn gemaakt. Ik bepaal zelf de volgorde.

Niveau 2: Ik kan kleinere materialen rijgen en ik rijg de materialen op kleur. En kan de kleuren sorteren.

Niveau 3 / groep 3: Ik kan zelf gaatjes maken met een perforator, zodat ik ze kan rijgen en een patroon aanhouden.

Leerlijn: Tijdsoriëntatie

Niveau 1: Je kan een kenmerk benoemen die bij het seizoen past.

Niveau 2: Ik kan seizoenen op afbeeldingen herkennen. Ik begrijp termen als; het is herfst, dus de bladeren vallen van de boom.

Niveau 3/groep 3: Ik ken de verschillende seizoenen en hun kenmerken.

Leesatelier

Haas in de stad, Annemarie Bon

Haas en zijn dierenvrienden uit het bos hebben allemaal een gratis dagje naar de stad gewonnen. Omdat ze allemaal iets anders willen bezoeken, splitsen ze zich op. Maar is iedereen wel op tijd terug bij de bus? Vanaf ca. 5 jaar.

Natte stad, Mariajo Illustrajo

Op een ochtend ontdekken de dieren in de grote stad dat alles onder water staat. In het begin trekken de meeste dieren zich niet zoveel van de nattigheid aan, maar het water stijgt en wordt een steeds groter probleem... Prentenboek met kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Een olifant in onze stad, Friederike Dammerdann

Wat doet die olifant in de straat van Ben? Zijn ouders maken zich vreselijk druk. Komt die olifant soms kleren kopen, of wil hij met de bus? Dat loopt vast niet goed af voor de bus. En ook niet voor andere plekken... Ben vermaakt zich intussen prima. Prentenboek met grappige, fantasierijke kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

De muis en de muur, Britta Teckentrup

Niemand kan Muis vertellen waarom er een hoge rode muur om de stad staat. Muis is nieuwsgierig en gelukkig wil Hemelsblauwe Vogel haar meenemen. Zo ontdekt Muis achter de muur een prachtige wereld. Dat moeten de andere dieren ook zien! Prentenboek met collageachtige kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

De stad zonder kleur, Anne Schneider

Jasper verhuist naar de grote stad. Alles is er grijs en grijs. Hij besluit om de stad op te vrolijken door de muren in allerlei kleuren te verven. Maar de politieagent wordt boos. Prentenboek met grote kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Stilstad, Floor Tinga

Eekhoorn woont in de stad, maar daar is zo veel lawaai dat hij besluit te verhuizen naar een plek in de natuur. Maar in het bos zijn ook geluiden. En het is er erg donker en er zijn kriebeldieren. Was de stad toch beter? Prentenboek met felgekeurde illustraties in grappige, naïeve stijl. Vanaf ca. 4 jaar.

Het mooie dorpje Mooiezon, Edward van de Vendel

Beer mag de bloemen van Das gebruiken voor zijn bijenvolk en Das mag logeren bij Wasbeer. Zo kunnen alle dieren in het dorpje Mooiezon elkaar wel ergens mee helpen. Maar wat heeft Grote Slome Panda eigenlijk gedaan? Groot formaat prentenboek met sfeervolle, zachtgekleurde potloodtekeningen. Vanaf ca. 5 jaar.

Overzicht ontwikkelijnen onderbouw thema Ons dorp Onze stad

Begeleide activiteit	Kunst	Bouw	Reken	Lees-/ICT	Ontdek	Theater	Kunst	Muziek	Natuur
Ontwikkellijn	Atelier	Atelier	Atelier	Atelier	Atelier	Atelier	Atelier	Atelier	Atelier
	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)
Spelontwikkeling						X			
Grote motoriek (komt aan bod in het buiten/beweegatelier)									
Kleine motoriek							X		X
Tekenontwikkeling	X						X		
Visuele waarneming		X	X		X				
Auditieve waarneming			X					X	
Mondelinge taalontwikkeling				X					
Beginnende geletterdheid	X			X					
Lichaamsoriëntatie								X	
Ruimtelijke oriëntatie		X	X	X					
Tijdsoriëntatie						X			X
Beginnende gecijferdheid	X	X			X	X			
Logisch denken		X					X		

